

EL POBLE: CATALA

5 Cts.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
CATALUNYA I NACIONS IBERIQUES: 4 Ptas. trimestral
PAISOS D'UNIO POSTAL: 5 Ptas. trimestral

ANY VII • Barcelona, dimars, 18 de janer de 1910 • NÚM. 173
REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: RAMBLA DE LES FLORS, 14, PRAL. — TELEFON 723

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
CATALUNYA I NACIONS IBERIQUES: 4 Ptas. trimestral
PAISOS D'UNIO POSTAL: 5 Ptas. trimestral

5 Cts.

La Llengua Catalana a la Diputació

El reconeixement de la personalitat de Catalunya implica l'oficialitat de la nostra llengua en tots els actes de la vida pública. Arriba a creure que la llengua catalana és la més sentimental més viva de totes les nostres propagandes nacionalistes.

Una concessió administrativa o política que pogués arrencar el Poder central per autonomista que fos, no deixaria satisfeits als catalans si fos contrària als prestigis i a l'autonomia de la nostra llengua. Pot ben dir-se que tot el sentit intens de la personalitat de Catalunya pren forma espiritual en la llengua catalana, en el seu geni constructiu, en la seva virtut i fortaleza.

La proposició del Folguera i Duran portal el problema de la llengua a la Diputació en una forma pràctica, perquè casi segurament serà acceptada per la majoria dels diputats provincials. A conseqüència d'ella, tots els registres de la Diputació de Barcelona seran escrits en la successió en català, perquè tota la documentació del Cos provincial que ineludiblement degui cursar-se i arxivarse en castellà, d'aquí endavant serà duplicada en la nostra llengua.

Ja fa anys que l'Ajuntament de Barcelona va acceptar el fet, que ja s'ha convertit en costum, de permetre l'ús de la llengua catalana en les seves discussions públiques, i va resoldre que en lo successiu tots els seus empleats haurien d'esser elegits entre persones que demostrassin conèixer la nostra llengua. Jo mateix he pogut tramitar instàncies escrites en català, però mai s'ha lograt reunir una majoria disposada a acceptar la oficialitat de la nostra llengua en la forma radical que ara proposa en Folguera i Duran a la Diputació.

Aquesta i les altres proposicions del meu amic senyor Folguera tenen en els moments actuals una significació extraordinària. Ja fa molt temps que les circumstàncies socials i polítiques obliguen, tant a les dretes com a les esquerres catalanes, a prendre posicions en front de problemes palpitants que apassionen a les multituds i desvien momentàniament de les aspiracions catalanistes l'atenció pública.

I d'això en dedueixen alguns observadors superficials que el catalanisme està de baixa, que passa la fuga de les seves aspiracions, que l'agudesa de certes propagandes no tornaria. Y en aquests moments, en Folguera i Duran presenta les seves proposicions i diu: La qüestió catalana, aquí la tenim.

Que no's fassin il·lusions els nostres enemics. Ara tenim de liquidar estats d'opinió produïts per circumstàncies fugitives, i això és probable que ho liquidem aviat. Però sota d'aquestes actituds de les dretes i de les esquerres hi queda el neguit etern de la reivindicació nacional, la nostra llengua, el nostre dret, l'ansia d'una organització autònoma, la resolució inquebrantable de no cedir mentre no se'ns fassi justícia.

No hem de tardar molt temps sense que la lluita econòmica ens torni al camp de les antigues batalles. Una crisi profunda decandeix les nostres indústries, mentre en altres terres d'Espanya s'hi fortifiquen considerables nuclis de producció. Tot sembla anunciar que va a determinar-se una oposició d'interessos que remourà en el si de la nostra economia la necessitat de la defensa ab tot el seu ròscot d'idealisme, orfismes, cançons de guerra.

Y aquest clam no més la victòria el farà callar.

PERE COROMINAS

trar a tot hom els motius i la transcendència de l'ideal abans esmentat.

A l'efecte, d'acord ab el senyor baró de Bonet, ha organitzat una interessantíssima conferència sobre «Les Universitats argentines», que tindrà lloc en el Paraninfo de la nostra Universitat, avui, a les cinc de la tarda.

El doctor Herrero exposarà al públic l'estat de l'ensenyança universitària en el seu país, descrivint detalladament el magnífic Museu de la Plata, indiscutiblement un dels millors del món. La conferència serà il·lustrada per gran nombre de projeccions lluminoses curiosíssimes, des de les bellíssimes totes que adornen les parets d'aquell superb temple, fins als més minuts detalls d'organització dels seus laboratoris.

Segurament aniran a escoltarlo els elements més importants de la ciutat, ja que cal suposar que la cortesia dels barcelonins respondrà complidament a l'acollida que a Amèrica's va dispensar al senyor Alzamora, i honorarà com se deu la obsequiosa deferència de l'illustre professor a l'accedir a parlar aquí, primer lloc on arriba en el seu viatge a Europa, per tant, qualsevol de l'esperit del seu país a través de la seva intel·ligència extraordinària, que malgrat la seva joventut, ha produït en deu anys 42 publicacions científiques, algunes d'elles tan notables com els seus tractats de Química i Física, els seus estudis sobre les algues superficials i soterrànies de la República Argentina, «La vida de la matèria», «La ciència i les seves grans problemes» i el seu extens informe al IV Congrés Científic (primer Panamenc) de Santiago de Xile, com a delegat de l'Universitat que ara representa entre nosaltres.

SPORTULA

Pàgina

Cada nació ha escrit una pàgina com a solc deixat en el camp que s'anomena història.

Itàlia té la Renaixença i l'epopeia de la unitat nacional. — França té l'Enciclopèdia i la Revolució. — Alemanya té la Reforma i el Racionalisme. — Anglaterra té el Parlamentarisme, la Filosofia experimental, la Revolució.

Espanya... ahí Espanya té el Sant Ofici, en totes les seves successives encarnacions, que duran encara, i la Compañia de Jesús!

Repasís. El rastre deixat per una obra nacional és tant més fort en quant la seva irradiació s'estén més lluny a comptar desde les fronteres. Els forts moments del neopaganisme, del lliure examen, de l'enciclopèdisme, de la democràcia, diuen relació ab l'humanitat sencera i no ab una nacionalitat concreta i restringida. Són desbordaments dels rius nacionals, que surten de mare i van a fertilisar les terres exteriors. Són agnoscions, ofenses, atacs, i no defenses, reclusions. — Espanya s'ha caracteritzat per tot lo contrari. L'Inquisició, per la qual sols trobariem precedent (més pietós) en la Gran Muralla xina, és un moviment de reclusió; és la tortuga amagant-se a la doble closca, és el gran vel negre sobre la nuesa magnífica de la veritat. Y la tradició inquisitorial persisteix encara.

Llei de jurisdiccions, persecució de la premsa i de l'escola, maurisme lacerant, reclusió antieuropea en l'ocasió que tots recordem. — Què voleu, si, però que fins l'edifici espanyol tingui part en aquest recrudesciment de nacionalisme contra humanisme, l'Unamuno s'ha declarat expressió genial d'africanisme? El sedimènt deixat a Espanya pels mahometans a la fi, més aviat que alarb és bereber, conforme ab el sediment anterior deixat per una rassa prehistòrica de la península; és bereber, vingut ab aquelles invasions de fanàtics marroquins qui inondaren per tres voltes l'Iberia després de caigut el noble i superior orientalisme del califat cordobès.

Direu que'ls jesuïtes representaven un moviment universal, com les velles ordes religioses, un moviment «aràbic» per contrarrestar l'universalisme dels protestants. Sí. Però aquest universalisme era defensiu, d'obstinació, de resistència. No portava una paraula nova, sinó que era la reafirmació de la paraula vella en lo que va tenir, a son temps, d'universal. Era el ultramontanisme contra'l regalisme, l'herència gibel·la contra la gibel·la.

Cada vegada que un esperit castellà ens tira en cara una volta més el note nacionalisme català com una taca de retrocés o regressió, jo'm demano si precisament tot el mal d'Espanya no consisteix en un separatisme regressiu i reclus contra l'unitat europea. En aquest sentit si cal re-conèixer que'l catalanisme tradicionalista, hereu de l'odi contra Felip V, que era odi contra Europa, és precisament, contra la opinió vulgar, una nota d'espanyolisme, en el sentit d'esser comú a tota Espanya, quan l'ocasió's presenta. Si en el fons de l'americà espanyol, gràtiament un poc, trobau el gauchisme, en el fons de l'espanyol, gràtiament un poc, trobareu el bereber.

L'espanyolisme aràbic i el catalanisme «viciat» venen a esser, doncs, dues formes d'una mateixa malaltia. Y Catalunya s'afirma més i més espanyola cada cop que s'acosta, pels termes de la seva protesta, als termes usuals en la patrioteria de més enllà de l'Ebre.

El pietetisme d'Espanya i Europa no és més que un «regionalisme» espanyol, o, tot lo més, un «nacionalisme» espanyol. Pels efectes, tan perniciosos es l'un com l'altre. Si el clericalisme o el militarisme són petits Estats antropològics dins el Estat general, el regionalisme i el nacionalisme, purs, són petits Estats geogràfics dins l'Estat general. El monarquisme exhibit de certes gentes, a la manera d'una vocació innata de «domèstic», de servidor, són una prova de regionalisme. Entre «regio» i «reco» ja hi ha un lligam etimològic.

A la regió correspon per orgue un «rey», a la nació una «patría», a l'humanitat (o «antipatria») una «ciudadania» o «coincidència» a la fi les dues cosobirànies Poble-Individu, dues persones d'un sol Déu.

Vistes les coses així, el nostre catalanisme protestaria contra l'espanyolisme vulgar, precisament per veure-hi un regionalisme que obstrueix l'incorporació de Catalunya i d'Espanya a Europa i al món. Els termes s'inverteixen; i així el catalanisme és la visió del gran Estat, protestant contra la petita nació.

Y no podríem, sobre aquesta explicació, estendre'ns uns i altres, «els qui pensen», a Madrid i a Barcelona? Y no podria esser aquesta la paraula fonamental d'un gran i nou espanyolisme europeu, salvador? Jo crec que sí.

FOSFOR

Teatres i Concerts

ELDORADO. — Doña Clarines, comedia en dos actes dels germans Quintana.

Desde'l dissabte actua en el teatre Eldorado la companyia Larra-Balaguer. El nostre públic té per aquesta companyia una plàcida benevolència, i els actors ma delenys cada any conveïnxen el teatre de la plaça de Catalunya en un discret i elegant recó de rialles.

«Doña Clarines» dels Quintana, és una d'aquelles comedies d'un posat sentit mental que d'un temps ençà venen fets els autors. Prou que's belluga sempre la cudit y que raja ab fluïdesa'l diàleg; però mai, ni el auctor, ni el diàleg, tenen aquella justa agudesa característica dels germans Quintana. Se podria dir que res de «Doña Clarines» arriba a la mida y que l'única cosa que passa de mida és el sentimentalisme carnicí de «Cuento Semanal» que hi ha en tota l'obra. Sembla una novel·la castellana de l'any 1880, posada en escenes dialogades, una novel·la Frontaura o den Lluís Alfonso o un conte den Fernandito. Les senyores reien y alguna vegada sospiraven correctament. És una gran llàstima que en la discreció d'un proscedi no fruis algun canonge de les bromes moralitzadores de «Doña Clarines», però narrarles després als companys de sacristia a l'hora reposada del chor.

Un literat, parlant de «La Bohème», digué quan va esser estrenada: «Aquesta obra aviat la veurem representada en el teatre de casa Donya Serafina». «Doña Clarines» també; però com que aquí no tenim cases riques ab escenaris de joc, s'encarregarà l'«Eighth Theatre» de posar-la en escena.

Els actors bé. Se veu que la tenen ben assajada. Arribaren a la mida, però sen passar. En la discreció està la virtut.

PARADOX

Els «tres toms»

Ahí, d'ada de Sant Antoni Abad, la clàssica i pintoresca festa del «Tres toms» revisqué en els carrers de la ciutat.

Als voltants del cremat col·legi dels Escolapis i a la casa Provincial de Caritat s'hi agomolà de bon matí un nombre públic que esperava la cerimònia de beneir el bestiar que s'hi presentés.

Després de rebre la missa de consuetud benedicent els animals, que hi eren en bastant número.

Seguidament s'organitzà la comitiva dels «Tres toms», que aquest any ha estat molt lluita. Eren en nombre molt crescut els cavalls guarnits ricament i luxosament els que formaren la v'stosa cavalcada.

Ha estat l'abanderat enganyat, don Ernest Gil y els condonistes els senyors don Angel Balbó y don Alfons Frats, tenint el càrrec de capít de bandera, don Miguel Comas y don Joan Montero.

A l'Arxaldia rebé a la comitiva l'arxald de senyor Collado, que obsequi als cotxers finament. Després se repetí la visita al Govern civil i a molts particulars.

Crident molt l'atenció del públic una pila de burres guarnits a la rífena, sortida que fou molt aplaudida. La casa Fiera y Sans presentà dues magnífiques gal·les arrossegades per sis mules, guarnides sobrament y menades per majors vestits del temps antic. Un dels veïells portava pedra y l'altre gra y farina. Darrera seguia fortament lligat un mastí. Les gal·les són de gran gust artístic.

El gremi de drapers presentà una humorística comparsa, en la qual els genets anaven armats ab descomulats carabasses plenes de vi ranc.

Fins a la tarda l'original cavalcada recorregué's carrers, ab la consegüent llectació de l'honorable y nombros gremi de curiosos de Barcelona.

En diversos teatres celebraren els cotxars y els tocinaires balls y altres festes, en honor del seu patró.

L'ÈXIT DE «COLOMBA»

Un músic català triomfa al Reial de Madrid

Com ja anunciarem als nostres lectors, dissabte fou estrenada en el Reial l'òpera en dos actes «Colomba», del mestre Vives. L'èxit fou gran, indiscutible. El públic del Reial feu al mestre català una ovació grandiosa. A continuació publicarem retalls de la premsa madrilenya ont l'èxit s'hi trasparença clarament, fins a través de les crítiques més malvolses.

De «El Imparcial»:

«Vives ha dado con esta partitura admirable un paso gigantesco — creemos haber dicho antes que definitivo — en pro de la ópera española. Vives mantiene, y hace muy bien, en sus páginas musicales la tradición de nuestro arte nacional. La melodía se destaca siempre como una línea de luz sobre la trama orquestal, aun siendo ésta de una complicación y una dificultad técnicas vencidas siempre por el supremo acierto de un maestro familiarizado con los mayores atrevimientos de los compositores modernos.

«Penetrado del espíritu, del alma del poema, su inspiración acierta dichosamente a expresar el extraño contraste entre la poesía pastoril sencilla, suave y tierna, y la violencia, el brío, el nervio poderoso de los cantos de odio y de venganza con que un pueblo entero excita a «Orso» y le obliga y con que le arma a la satisfacción de un deber que ellos estiman ineludible. El amor intenso y eterno va apareciendo y va borrándose como arcos de iris en sucesivas tempestades, hasta mantenerse firme en los altos cielos en una como explosión tremenda y ruda.

«La obra comienza con un scherzo mozartiano, lleno de frescura y de gracia. El coro lejano entona su plegaria, ó mejor, su himno al trabajo. De improviso cambia el color de la música. «Brando» llaçó, el corso que vive independiente y libre en la montaña, canta su libertad y su independencia con rugidos de león, y el pueblo le acompaña admirado y enardecido... Después «Colomba». Sabe la inmediata llegada de «Orso», y su alma se desborda en torrentes de ternura y de caricias, interrumpidas por el recuerdo si

«Doña Clarines» de la «vendetta» que ve inminente. Todos estos cambios bruscos de color y de ritmo son expresados y subrayados por el músico con acierto supremo. Diremos, por adelantado, que el maestro y los poetas tienen una inmejorable colaboración, una artista exquisita, de intención, de poesía, de abandono de fuerza en la señora D'Albort, lindísima «Colomba» y genial artista. A quien el poeta D'Annunzio dedica sus obras llamándola «La bella de los ojos dulces de paloma». Diremos también que el tenor Fazzini es otro colaborador principalísimo, que derrocha su voz poderosa, firme y robusta con una generosidad extraordinaria, y que el relato de su vida guerrera en los ejércitos de Napoleón — página musical muy bella y expresiva — sobranamente tratada en la orquesta — fué dicha con baronil y sobrio acierto...»

De «El País»:

«Queda apuntado, pues, que la música de «Colomba» se distingue por la claridad y seguridad de su trazo, interesante en todo momento y signado paso a paso las incidencias dramáticas del libro. Son momentos culminantes de la labor del compositor todo el ambiente pastoril de las primeras escenas la llegada del coro y canción del baritone; la figura musical de «Colomba» está vigorosamente delineada y no pierde, ni un momento, la brava energía que le inspiran ideas implacables de venganza. La llegada de «Orso» (tenor) y dúo siguiente, también marcan otro momento bello de la obra, aun cuando resulte algún tanto diluido y fatigoso el desarrollo de la acción; el final de acto, emocionante y «bien servido», como se decía antes al hablar de las situaciones.

En el segundo acto está condensado el mayor interés, por la múltiple variedad de sus elementos componentes; el desarrollo más animado de la acción y trágico desenlace.

La canción de la alegría, bailable al propio tiempo en una ópera, en el principio del acto; fué repetida por aclamación, por su bello efecto, y el cortejo de los viejos, nota tierna, sentida y poética; la escena entre la bruja y los asesinos, de sonoridad velada, «cupa», es otro acierto del compositor; la gran balada de la corte de «Colomba», de melancolía y encanto clásico, son fragmentos que avallan la segunda mitad de tan inspirada partitura.

La instrumentación es robusta, plébrica y presta adecuado color a las diversas fases de la obra.

De «El Heraldo»:

«Amadeo Vives es un artista de temperamento lírico en el fondo y que a veces se reviste de un fino humorismo en su obra musical, prestándole un corte ingenio y fácil y matices picantes; por los que reviste novedad y despierta interés.

«El campo en que Vives podrá siempre desenvolverse con mayor amplitud y seguridad del triunfo es en el teatro, y en el género de ópera principalmente, por los aspectos de lirismo y humorismo que su arte ofrece.

«Al abordar la escena del Reial, Vives lo hace con una obra que no ostenta grandes dimensiones ni es de muy profunda intensidad el asunto, cuya acción se desenvuelve entre pasiones humanas bien definidas dramáticamente, dentro de un marco local, en que el pueblo corso, medioeval

y romántico interviene con sus cantos y danzas de modo pintoresco.

«Nada es en este asunto más profundo y complejo, ni exige al músico reconcentrarse muy hondamente, someter el espíritu a meditaciones penetrantes ni buscar formas amplias en que moldear escenas de gran elevación ideal.

«El drama en «Colomba» muestrase muy acusado y definido fuertemente.

«Basta al músico con instinto dramático, fino y experiencia teatral guiarse de la acción é iria actuando llanamente con el vigor expresivo de la melodía.

«Y así hizo Vives en «Colomba» con la partitura, acerdadísima en el constante comentario de la acción, hábil de contrastes, variada de carácter y orquestada con brío y calor.

«Se sigue la obra musical, y si tal vez no logra arrebatarnos hacia regiones de alta emoción, despertando la inquietud y el raro encanto de lo sublime, tampoco, en cambio, fatiga con vulgaridades ni aurde con estrepitosos efectos, que suelen emplear algunos compositores para deslumbrar al público, «pour épater le bourgeois», como dicen allende el Pirineo.

«La ópera española que ahora se anuncia con fuerza y entusiasmo, puede estar satisfecha de que una obra como «Colomba» aparezca en sus albores mostrando sana orientación y vigor juvenil.

«No diré que en «Colomba» hay definido Vives su personalidad ni concretado el estilo, pero véngase bien presente que el maestro ilustra, como todos los españoles compositores, lucha con la borrosa tradición lírico-dramática en España y con la falta de precusores que ofrezcan cimiento firme y punto de partida.

«Están hoy los músicos para grandes empresas de ópera en el período inicial, ensayando la fuerza, y no se puede pedir que en su obra aparezca la firmeza de construcción que ofrecen las partituras alemanas, fruto de una evolución colosal y de una actividad gloriosa, ni aun la de los franceses, que nacen al calor de un ambiente de cultura y principalmente de una protección general que aquí no poseemos.

«Páginas hay en «Colomba» que merecen elogios calurosos y son la afirmación del talento de Vives.

«En escenas de sabor popular, como las primeras de los dos actos; un dúo de amor, apasionado, rico de matices; la preciosa «canción de la alegría», sobre cuyo ritmo se desenvuelve un original y pintoresco baile; el coro de los viejecitos; el admirable terceto de la bruja Corneja y los Barrachín, «pezos» sombrío que despierta impresión dramática; la hermosa escena de conjunto entre «Colomba» y el coro, de bella serenidad en el comienzo, hasta transformarse en el fiero canto de «vendetta», son páginas musicales que ponen de relieve la inspiración del maestro y en las que resplandece el talento del orquestador sabio y del exquisito melodista.

De «A B C»:

«Lo consignado es reflejo exacto de lo sucedido. La labor del maestro Vives es acreedora a los aplausos vivísimos que se le tributaron.

«Representa un esfuerzo más en favor de la ópera española; esfuerzo loable, digno de ser secundado por otros maestros, pero despojándose de preocupaciones a fin de que al hacer ópera, no renieguen de su personalidad propia, de lo que son, de lo que han sido y de lo que no deben dejar de ser al pisar un terreno en el que los extranjeros hacen lo suyo, y no todo recomendable.

«Vives en «Colomba» demuestra que posee tesoros técnicos para instrumentar y conocimientos magnos de cómo tratan las ideas los autores modernos, Wagner el primero. Riqueza de inspiración la tenía con acreditada antes de su estreno de ayer.

De «La Epoca»:

«Aquest diari reventava l'obra; però, com veuran els llegidors, la forma musical de la roventada és la prova més eloquent de la seva injustícia. Diu així:

«Esta «Colomba» española es, pues, el tercer golpe dado a la novela de Merimée, y hay que convenir en que si el aplauso con que fué recibida anoche por el público del Reial es medida de su mérito, nos encontramos ante una verdadera obra de arte. Porque justo es consignar que fueron aplaudidos todos sus números, repetido alguno de ellos, y obligado el autor de la música a salir a escena diez ó doce veces, a la terminación del drama.

«Yo me permito creer, sin embargo, que esa ruidosa manifestación de simpatía fué solamente premio otorgado al paluro trabajo literario de los señores Fernández Saw y López Bailesteros, a la laboriosidad de Vives a la nobleza del propósito que ha guiado a los autores y al cariño y al entusiasmo puestos por los intérpretes en el desempeño de su cometido.

«Yo no puedo admitir que los entusiasmos de anoche significaran también en absoluto la aprobación de la obra. Porque «Colomba», digámoslo sin rodeos, si como zarzuela hubiera podido ser una labor muy estimable, como ópera deja mucho que desear. En mi humilde juicio, no es un acierto ni el libro ni la música.

«No es un acierto el libro, porque si se pretendía hacer una obra española, se debía empezar por explorar el inmenso caudal de nuestras leyendas y costumbres populares, donde hay elementos inófitos sobrados para dramatizaciones musicales, en vez de recurrir a materiales usados de allende la frontera.

«Y no es un acierto la música, porque

FUNERARIA FERRAN 8, Pallà, 8

LA MODELO

Venta de joyas de todas clases a precio de ganga

Puertaferri, n.º 20, 1.

Hotel Restaurant Massagué, Santa Agna, núm. 24

querint ser nacional, es, per la forma i per el fons, i per el procediment, producte totalment estrany, especialment estrany; perquè trayent previsions de arte nuevo, es todo ello un tanto anticuado, porque aspirando a obra verista, resulta de un gran convencionalismo; porque alardeando de erudición, es de una inocencia melódica, aritmética, rítmica, instrumental, digna de un escolar principiante en Roma; porque ambicionando el autor mostrarse expresivo, sólo consiguió que le oyéramos ruidoso o sensiblero; porque pensaba y escribía, según ha confesado el autor en entrevistas anteriores al estreno, con la mente puesta en Platón y las devociones en Bach y Haendel, le ha resultado un epatador vulgarísimo, con vistas a la galería, género Fuseli, que es el peor de los géneros en que puede caer una producción dramática musical.

LES ELECCIONS ANGLESES

La primera jornada

El dissabte passat, primer dia de les eleccions angleses, fou de grans emocions polítiques.

A Londres, sobre tot, la lluita resultà formidable, i les esquerres coaligades pel·laren contra els conservadors o unionistes ab un encarnissament extraordinari. Segons el *"The Times"* havia augurat, era segur el triomf dels conservadors en els dotze districtes londinencs. Però els liberals, apoiats per totes les esquerres, treballaren ab tant d'èxit que han pogut conquerir la meitat de les actes.

A Birmingham, com era d'esperar, han guanyat els amics del conservador Chamberlain, que han obtingut set llocs.

Les dues principals incògnites de la lluita del dissabte eren el Lancashire i Londres. Els conservadors no han conseguit en aquests punts el grós èxit que esperaven. A la capital anglesa les forces s'han equilibrat en la primera escorça i al Lancashire han triomfat els liberals per una forta majoria de vots.

En aquesta darrera regió fabril els partidaris del proteccionisme hi han dut a terme una activíssima campanya de propaganda, donant centenars de mitings i conferències per convèncer als obrers i als fabricants de que l'libre canvi perjudica a l'industria anglesa. Els liberals enviaren a Manchester al ministre d'Afers estrangers, sir Edward Grey, i a aquest, plòbidat temporalment les qüestions diplomàtiques, se dedicà a comentar les estadístiques del comerç angles en els últims anys i a demostrar ab xifres que l'libre canvi segueix essent beneficiós per a l'Anglaterra, i molt especialment per als regions fabrils.

Sens dubte, els discursos de Grey han tingut més força que els arguments dels proteccionistes, car a Manchester han sigut elegits cinc liberals i un conservador. Y encara aquest ha resultat triomfant gracies a haver-se dividit les esquerres en aquell district, a causa de la presentació d'un candidat del Partit del Treball.

Ha sigut curiós lo ocorregut a Grimsby. Els electors d'una de les seccions d'aquest district, conservadors fanàtics tots ells, intentaren agredir a Mr. Lloyd George, que havia anat a pronunciar un discurs. Malgrat la furia dels conservadors, el candidat liberal ha triomfat a Grimsby per una majoria considerable.

Encara que les xifres publicades pels diferents periòdics no coincideixin del tot, se donen com a certs aquests resultats definitius de la primera jornada:

Conservadors	43
Liberals	37
Labourites	8
Nacionalistes irlandesos	5

En les anteriors xifres hi van compresos els 74 districtes ont se lluità passat dissabte i els 17 ont l'únic candidat fou proclamat sense oposició.

El balanç de la primera jornada dona 43 llocs als liberals i als seus aliats i 43 als conservadors.

Els conservadors, que han guanyat 18 llocs nous i n'han perdut 4, han aconseguit un guany net de 14 llocs. Però no més estan contents a mitges, perquè després dels desesperats esforços que han fet no han pogut guanyar ni a Londres ni al Lancashire.

El govern liberal no està gens disgustat. En la primera jornada encara creia que's perdrien més llocs, tenint en compte les districtes de que's tractava. Si, com sembla segur, els liberals mantenen a Epswich i al País de Gales les seves posicions de sempre, tindran a la nova Cambra dels Comuns una majoria de més de 150 vots sobre els conservadors.

Com de costum, Irlanda enviarà a la Cambra 80 diputats nacionalistes, que davant del plei actual votaran ab el govern en prò de la reforma constitucional i del pressupost de Lloyd George.

A l'hora d'escriure aquestes ratlles esperem els resultats de les 103 noves eleccions que ahir s'efectuaren al Regne Unit. Els molt fàcil que aquesta segona jornada tingui ja un caràcter decisiu.

A l'Anglaterra l'ansietat es enorme i l'agitació extraordinària.

DE RE TEATRAL

Traductors y traduccions

L'orientació de les empreses dels teatres catalans, es ja prou definida pera que els que s'interessen per l'art escènic de la patria nostra puguin donarse per advertits.

La fórmula dels empresaris no es pas la del Santiago Rusiñol, que ha parlat ab ironia de fer ombres siniques a la escena i de fer a les fosques les sales d'espectacles. La fórmula dels empresaris consisteix, no en abaixar els llums de la platea sinó en somiar en la penombra als autors d'obres originals i en posar en escena obres estrangeres, franceses especialment, traduïdes fins a cert punt al català, pels inevitables traductors de municipi.

Jo no diré si els nostres empresaris fan bé o fau malament en això. A la fi, l'exploitació d'un teatre es un negoci com qualsevol altre, i l'empresa que no compta ab altra font d'ingressos que els cabals que'l públic paga per les localitats, als interessos de l'art hi avantatjarà sempre's propis. Si les obres estrangeres atrauen més al públic que les nacionals, la preferència de les nostres empreses queda justificada.

Es per això que s'impoca la formació d'empreses a base d'accionistes amants de l'art català, que sacrificin en aquest tota idea de lucre, lo qual donaria ja

manera d'esser de la nostra aristocràcia del diner es tal volta irrealizable, o treballar pera que'l Municipi subvencioni un teatre català ab l'obligació de posar en escena exclusivament obres catalanes.

A París de teatres subvencionats n'hi han quatre. No crec que ningú tingues un synèry tu mbe amb y ap amb sal. Sobre tot si's té en compte que'l Municipi barcelonès subvencionà o ha subvencionat esplèndidament enquestes polítiques o culturals que tal volta esquinquin l'uni de merxeixho tant com el Teatre Català.

Però no es d'aquest aspecte de la qüestió que jo volia parlar y al córrer de la ploma m'he separat del meu propòsit...

Les empreses s'han donat a posar en escena traduccions d'obres estrangeres. Molt bé. Però ¿serà molt exigir que aquestes traduccions siguin fetes ab un xic de cura?

Mentres els nostres traductors (salvant alguna excepció) han traduït cent genre de obres, han pogut fer creure al públic i a la crítica que eren acceptables traductors. Ha sigut quan han posat les llurs pecadores mans en aquestes modernes comedies franceses, ont les gestic dels personatges sostenen molt menys l'interès del públic que'l dels traductors, i aquests, que esmenen els llurs diàlegs, que s'ha posat de relleu l'absoluta impotència dels aludits traductors.

Si moltes obres catalanes han estat titllades, potser ab justícia, de grolleres, aquestes traduccions, a més de grolleres, són banals y pornogràfiques.

Perquè certes frases picadesques que en l'original francès tenen un doble significat y sols aquella part del públic que està en el secret ne recull el sentit arxivat, a l'esser traduïdes al català són ab l'audi d'un vocabulari y no ab l'ajuda del bon gust y de l'enginy, de significat sols ne tenen un: el crament pornogràfic.

Y ja's comprendrà que si els traductors no tenen autoritat quan se tracta de traduir atreviments de llenguatge, molta menys cura hi han de posar quan se tracta de traduir trossos de diàleg nets d'aquells atreviments.

Qui ignora que certes frases al passar d'un llenguatge a l'altre, si se tradueixen literalment, perden el llur primitiu significat o n'agafen un altre absolutament diferent, quan no oposat?

Si el traductor, al trobar-se ab aquestes frases, que naturalment abundan en les modernes comedies franceses, es persona que les quals no són sovint més que marionetes que els autors fan servir de portaveus del llur enginy, si al trobar-se ab aquestes frases, repetitxo, no fa un treball de transplanació més que de traducció, l'obra queda com embolcallada en una boira que impedeix al públic distingir les seves belleses.

Els que hagin llegit les obres originals les traduccions de les quals s'han posat en escena darrerament a Barcelona, hauran ben prou fins a quin punt són justes aquestes observacions.

Generalment els nostres crítics se limiten a clamar contra's castellanismes dels nostres traductors. Y bé; ja podriem pensar pels castellanismes y pels galicismes y fins vergarlos y tot que's usessen; si ab això evitaven grolleres y encerraven a donar les llurs traduccions tota la brillantor o a lo menos una gran part d'ella, del diàleg de les obres originals.

RAMON CAMPANY

Un misteri històric

La mort de Rodolf d'Austria y de Maria Vecsera

Els diaris estrangers omplen aquests dies les seves planes fent clar en un vell misteri de l'història europea, en el trágic misteri de la mort de l'hereu d'Austria, el príncep Rodolf y la seva amant, Maria Vecsera.

En els diversos articles que sobre l'assumpte hem llegit, s'hi nota una evident contradicció. Mentres no fa gaires dies un gran rotatiu presentava el príncep Rodolf com un cràpulo, un degradat com n'hi ha altres principesses exemples, mort a l'abacament d'un canalleu banquet entre nobles y prostitutes, en altre article de *"Le Journal"* se'l presenta com un home estudiat, de delicats sentiments, virtuós y noble, vilment assassinat en una nit de janer de 1889.

Aquest darrer estudi em sembla molt més raonat y veridic. Per això contribuïm ab aquest extracte de l'esmentat article a enterar al públic català d'un dels fets més misteriosos de l'història contemporània, transcendental per al futur de la política europea y especialment de l'austriaca.

El fill de l'actual emperador austriac Francisco Josep, mort als 31 anys, ha deixat darrera d'ell una estela de simpaties entre'ls que'l coneixeren, que difícilment ha esborrat el temps que ha transcorregut desde sa mort. El canceller Bismarck reallí el concepte que li mereixia el príncep en aquestes paraules:

«Si tingués per deïxible al príncep Rodolf, en faria un Frederic més gran que Frederic el Gran».

En la seva persona, segons l'artífici, s'hi reunien qualitats inconciliables: un orgullós amor a la feudalitat ab una sincera comunió ab la democràcia moderna; un esperit autoritari d'instint ab unes opinions liberals del nostre sigle; tot confós ab aficions literàries, resultat de les qual foren dos notables llibres.

En els funerals de l'emperador Guillem I d'Almanya, el príncep Rodolf feu una fonda impressió a les Corts y embaixadors aliats reunits. De la mateixa edat que l'actual kaiser, tothom hagué de fer comparacions entre'ls dos hereus de les dinasties, ligades ab tants d'interessos y sentiments. Unanimitment les simpaties y les impressions falagueres foren poc favorables pera l'únic dels dos prínceps que arribà a regnar.

Rodolf fou amic de Guillem II fins que un petit incident refredà aquestes relacions y apartà als dos hereus.

Quan el kronprinz s'enterrà des dels aficions literàries de Rodolf retregué en aquest lo poc apropiat que trobava pera un príncep l'ofici d'escriptor.

«Una sola cosa trobo indigna d'un hereu imperial — respongué Rodolf; — y aquesta cosa es aspirar al tron vivint son pare».

Guillem II se mossegà's llavis y no replicà a la valenta alusió.

El príncep austriac s'emmaridà als 23 anys ab una princesa belga de 17 anys, a qui estimà ab tota la passió d'un amor sentimental y místic. Però ella no entrà mai en el cor de Rodolf, ni entengué els seus estudis, ni visqué ab gust en la freda cort d'Austria. Així la parella, espiritualment, quedà separada poc després del matrimoni.

Mentrestant l'hereu imperial tingué altres amors; amors més d'artista que de sexuals. Però tots palideixen davant de la gran passió que sentí per Maria Vecsera, a qui trobà quan aquesta tenia 16 anys enjoiats per una bellesa veritablement excepcional, que li valgué'l nom de «belle-saba».

L'unió dels dos joves, més íntima y més estreta cada dia, feu pensar seriament en un divorci, pera realisar el qual se feren nombroses gestions ab el nunci y ab el Vaticà.

La família real de Bèlgica estava enterrada de lafer. Ho sabia Leopold, el pare de la muller de Rodolf y el cunyat de aquest, el príncep de Coburg, casat ab aquesta, la princesa Luísa. Aquest Coburg creia tenir sobre Rodolf un gran ascendit; així proposà intervenir pera arreglar la qüestió.

El príncep austriac acceptà una entrevista, ab un pretexte de cassa a Meyerling pel 29 o 30 de janer. Eren comptadíssims els convidats, quatre o cinc no més.

Després de la cassa l'Hapsburg y el Coburg se tancaren en una habitació; des enrolant-se entre abòs una escena violentíssima, a judicar pels crícs que's sentiren d'enfora. A l'hora del sopar un sinistre silenci regnà entre'ls comensals. Els dos cunyats no's creuaren ni una paraula, ni un esguard.

Cada l'un se retirà a sa cambra. Rodolf se n'anà a reunir-se ab Maria Vecsera, a qui havia portat allí pera demostrar ben bé que no li volia rompre.

A l'endemà al matí, l'arxiduc Rodolf y Maria Vecsera aparegueren morts en la habitació. L'un y l'altra tenien el cap aïllat, com de nombroses martellades.

Ningú, fora de Felip de Coburg que anà a l'entrevista ab tres servidors fidels, y de l'emperador, sab el misteri que envoltava les morts. Però tothom té la convicció de que's tracta d'un vil assassinat y que la ruina que es avui aquest Felip de Coburg, mitg imbecilissat, podria aclarir del tot la tragedia de Meyerling.

Informació política

C. N. R. de Gracia

Dissabte al vespre va celebrar junta general ordinària de socis aquesta important Societat nacionalista republicana graciense, que ab tal motiu se vegé concorregudíssima.

Comensada la sessió, el secretari de la Junta senyor Toni Juan, en una ben escrita Memoria donà compte de la tasca, ben meritòria y fecunda, realitzada durant el finit any pel Centre, y en acabat el tresorer presentà el reglamentari estat de comptes, que fou aprovat sense discussió y demostrà l'excelent marxa administrativa de la Societat.

Tot seguit s'efectuà l'elecció pera renovar la meitat de la Junta directiva, resultant proclamats els senyors Senties, Alandó, Casanovas, La Cueva, Massó (don Ricard) y Gelabert.

Entrat tot seguit el torn de proposicions se'n presentà una firmada per nombrosos socis demanant que'l Centre envés una comunicació al diputat provincial per Sabadell-Terrassa, senyor Poligera y Durán, fent constar l'adhesió del Centre a les seves patriòtiques proposicions presentades al cos provincial y felicitant-lo entusiàsticament per les mateixes.

Dita proposició fou aprovada per aclamació y entre l'entusiasme dels assistents a la junta.

Una altra proposició tant encertada com la primera se presentà tot seguit. En ella se demanava l'adhesió del Centre a la generosa y humanitària campanya Pro-presos y que l'entitat assistís en corporació a la manifestació que havia de tenir lloc a l'endemà, diumenge.

Dita proposició fou aprovada per aclamació y per fi se presentà una altra proposició no menys importants que les esmentades, demanant també l'adhesió del Centre a la campanya que s'està realitzant pera aconseguir la reobertura de les escoles clausurades durant la dictadura maquista. A dita proposició el senyor Senties hi afegí un extrem en el qual se proposava que el Centre celebrés un miting a dit objecte. Tant la proposició com la adició del senyor Senties foren així mateix aprovades per unanimitat.

Y se donà per acabada tot seguit la junta que tant bona feina realitzà.

De Mataró

La Junta directiva del Centre Autonomista Republicà de Mataró, ha quedat constituïda així:

Don Lluís Viladell, don Josep Manen, don Samuel Pons, don Joaquim Humbert, don Simó Bonany, don Josep Fontanals, don Jaume Subirà, don Joaquim Pons, don Andreu Rodó, don Lluís Sureda y don Miquel Paredella.

Petites coses

En defensa del nom

Girona, ciutat mossa, grisa y humida; tu que t'extens desvota l'ombra protectora de la Seu santa; la d'estrems carretons que semblen fets pera que en ells s'hi enganxi y es perdin les vibracions monacals de lentes campanades. Que semblen fets pera's pas triomfal, autòrials de boira, d'enormes capellans d'abdomen opulent y fcs encesa. Tu, oh, Girona, que en la teva grisor convides a fons meditations filosòfiques, a missives exaltacions, a tristes recordances, tu, tant deserta, t'has tornat el bell jardí de una flor groga; l'ironia, y t'has presentat a la memòria vana ab un nou aspecte, has llençat la sotana y t'has vestit la drapeja de colorines d'arlegui; has deixat per un moment el rosari, y has plegat els llavis ab rictus canallès de riallada trónica. Després de la teva eterna Quaresma, després d'un Carnaval tot ple de cascabels... Y qui t'hi despertà, Déu del cel!

El bat agre de la teva ironia ha arribat a un límit. Com va esser! Ah, sí! Arribà al límit més merces d'un període. Títol: «La Regeneración»; lema: «Estructura omnia in Christo»; color: verm; data: primer de janer... Y heus aquí que en les primeres ratlles del primer article (lloc de honor), hi trobo un nom molt conegut: el meu nom! No llegeixo més y ja preparava una reverència ben cortesa pera els honorables «regeneradores» donantlosi mercès per la seva amabilitat d'omprar-se la meua vana ab un nou aspecte, has llençat la sotana y t'has vestit la drapeja de colorines d'arlegui; has deixat per un moment el rosari, y has plegat els llavis ab rictus canallès de riallada trónica. Després de la teva eterna Quaresma, després d'un Carnaval tot ple de cascabels... Y qui t'hi despertà, Déu del cel!

El bat agre de la teva ironia ha arribat a un límit. Com va esser! Ah, sí! Arribà al límit més merces d'un període. Títol: «La Regeneración»; lema: «Estructura omnia in Christo»; color: verm; data: primer de janer... Y heus aquí que en les primeres ratlles del primer article (lloc de honor), hi trobo un nom molt conegut: el meu nom! No llegeixo més y ja preparava una reverència ben cortesa pera els honorables «regeneradores» donantlosi mercès per la seva amabilitat d'omprar-se la meua vana ab un nou aspecte, has llençat la sotana y t'has vestit la drapeja de colorines d'arlegui; has deixat per un moment el rosari, y has plegat els llavis ab rictus canallès de riallada trónica. Després de la teva eterna Quaresma, després d'un Carnaval tot ple de cascabels... Y qui t'hi despertà, Déu del cel!

El bat agre de la teva ironia ha arribat a un límit. Com va esser! Ah, sí! Arribà al límit més merces d'un període. Títol: «La Regeneración»; lema: «Estructura omnia in Christo»; color: verm; data: primer de janer... Y heus aquí que en les primeres ratlles del primer article (lloc de honor), hi trobo un nom molt conegut: el meu nom! No llegeixo més y ja preparava una reverència ben cortesa pera els honorables «regeneradores» donantlosi mercès per la seva amabilitat d'omprar-se la meua vana ab un nou aspecte, has llençat la sotana y t'has vestit la drapeja de colorines d'arlegui; has deixat per un moment el rosari, y has plegat els llavis ab rictus canallès de riallada trónica. Després de la teva eterna Quaresma, després d'un Carnaval tot ple de cascabels... Y qui t'hi despertà, Déu del cel!

El bat agre de la teva ironia ha arribat a un límit. Com va esser! Ah, sí! Arribà al límit més merces d'un període. Títol: «La Regeneración»; lema: «Estructura omnia in Christo»; color: verm; data: primer de janer... Y heus aquí que en les primeres ratlles del primer article (lloc de honor), hi trobo un nom molt conegut: el meu nom! No llegeixo més y ja preparava una reverència ben cortesa pera els honorables «regeneradores» donantlosi mercès per la seva amabilitat d'omprar-se la meua vana ab un nou aspecte, has llençat la sotana y t'has vestit la drapeja de colorines d'arlegui; has deixat per un moment el rosari, y has plegat els llavis ab rictus canallès de riallada trónica. Després de la teva eterna Quaresma, després d'un Carnaval tot ple de cascabels... Y qui t'hi despertà, Déu del cel!

El bat agre de la teva ironia ha arribat a un límit. Com va esser! Ah, sí! Arribà al límit més merces d'un període. Títol: «La Regeneración»; lema: «Estructura omnia in Christo»; color: verm; data: primer de janer... Y heus aquí que en les primeres ratlles del primer article (lloc de honor), hi trobo un nom molt conegut: el meu nom! No llegeixo més y ja preparava una reverència ben cortesa pera els honorables «regeneradores» donantlosi mercès per la seva amabilitat d'omprar-se la meua vana ab un nou aspecte, has llençat la sotana y t'has vestit la drapeja de colorines d'arlegui; has deixat per un moment el rosari, y has plegat els llavis ab rictus canallès de riallada trónica. Després de la teva eterna Quaresma, després d'un Carnaval tot ple de cascabels... Y qui t'hi despertà, Déu del cel!

El bat agre de la teva ironia ha arribat a un límit. Com va esser! Ah, sí! Arribà al límit més merces d'un període. Títol: «La Regeneración»; lema: «Estructura omnia in Christo»; color: verm; data: primer de janer... Y heus aquí que en les primeres ratlles del primer article (lloc de honor), hi trobo un nom molt conegut: el meu nom! No llegeixo més y ja preparava una reverència ben cortesa pera els honorables «regeneradores» donantlosi mercès per la seva amabilitat d'omprar-se la meua vana ab un nou aspecte, has llençat la sotana y t'has vestit la drapeja de colorines d'arlegui; has deixat per un moment el rosari, y has plegat els llavis ab rictus canallès de riallada trónica. Després de la teva eterna Quaresma, després d'un Carnaval tot ple de cascabels... Y qui t'hi despertà, Déu del cel!

El bat agre de la teva ironia ha arribat a un límit. Com va esser! Ah, sí! Arribà al límit més merces d'un període. Títol: «La Regeneración»; lema: «Estructura omnia in Christo»; color: verm; data: primer de janer... Y heus aquí que en les primeres ratlles del primer article (lloc de honor), hi trobo un nom molt conegut: el meu nom! No llegeixo més y ja preparava una reverència ben cortesa pera els honorables «regeneradores» donantlosi mercès per la seva amabilitat d'omprar-se la meua vana ab un nou aspecte, has llençat la sotana y t'has vestit la drapeja de colorines d'arlegui; has deixat per un moment el rosari, y has plegat els llavis ab rictus canallès de riallada trónica. Després de la teva eterna Quaresma, després d'un Carnaval tot ple de cascabels... Y qui t'hi despertà, Déu del cel!

El bat agre de la teva ironia ha arribat a un límit. Com va esser! Ah, sí! Arribà al límit més merces d'un període. Títol: «La Regeneración»; lema: «Estructura omnia in Christo»; color: verm; data: primer de janer... Y heus aquí que en les primeres ratlles del primer article (lloc de honor), hi trobo un nom molt conegut: el meu nom! No llegeixo més y ja preparava una reverència ben cortesa pera els honorables «regeneradores» donantlosi mercès per la seva amabilitat d'omprar-se la meua vana ab un nou aspecte, has llençat la sotana y t'has vestit la drapeja de colorines d'arlegui; has deixat per un moment el rosari, y has plegat els llavis ab rictus canallès de riallada trónica. Després de la teva eterna Quaresma, després d'un Carnaval tot ple de cascabels... Y qui t'hi despertà, Déu del cel!

have'se extenit ab crispament d'indignació en la seva tomba... El seu gen portent de eductives queda eclipsat per les nous enderamentadors de Girona; les deduccions d'aquests, no són ja deduccions; són silogismes. Veureu. A «La Crónica» hi apareixen articles firmats «Albert de Quintana»; el diputat provincial per La Bisbal se diu Albert de Quintana, «sergon aquies es l'autor d'aquells articles».

No hi ha retorciment possible. El silogisme es digne d'Aristòtil! Ah, honorables «regeneradores» gironines, vos heus que us nodriu en les santes y nobles doctrines tomistes, quina relliscada heu tingut! Com heu ficat el peu a la galleda!

Moderat la vostra indignació; guardau-la pera consó millor, malaguanyada! que don Albert de Quintana y Serra, diputat provincial per La Bisbal y vispreident de la Diputació gironina, es una persona ben diferent de l'Albert de Quintana y de León, autor dels articles. Ja veieu que si a vosaltres us fa nosal nom pera escriure, ja que us el deixeu al tinter, a mi no'm fan cap nosal adess pera esser ben democràtic, ben republicà, ben nacionalista, y pera escriure ab plena consciència de lo que deia'l meu article: «An els catalanistes; an els republicans; que tant, afortunadament, ha provocat el vostre humorisme. Jo de vosaltres, en lloc de regenerar, faria xistos. Un hi guanyariau millor la vida».

No cal parlar-ne més. Si totes les xavacanades del desgraciat article dels del setmanari «Els nostres» dirigides a mi, potser respondria... Potser faria com aquell a qui equivocadament l'han endressat: despreciant. Ell, deu pensar com un il·lustre advocat amic y mestre meu: que l'insultable que més el distreu es veure uns gossos lladrant a la lluna... Per par meua, de la gent així «je m'en fiche».

Y d'ara en endavant, feta l'alarcació de que cap dels meus articles es de don Albert de Quintana y Serra, diputat provincial per La Bisbal, malgrat els meus «regionalistes» i «regionalistes» generacionistes, jo publico algun article contrari a les meves afirmacions sols si respondré quan aquell sigui firmat; quan l'autor tingui consciència dels seus actes. Que, pera mi, els articles insultants y anònims, equivalen a papers bruts; y an el seu autor el considero com an el despreciable mingú.

«La Lucha» també m' dedica algunes ratlles: un honor, y una apreciació: un agravi. En bones metllores ve a compararme a «Pelàez el carterista»... Mercès.

ALBERT DE QUINTANA

Per la reobertura de les escoles

MITING A L'ATENEU OBRER DE LES CORTS

El diumenge passat a la tarda tingué lloc a l'Ateneu Obrer de les Corts, important y prestigiosa entitat cultural, un altre dels mitings que integren aquesta meritíssima campanya que te per fi la reobertura de les escoles que clausurà el representant a Barcelona del govern maquista.

L'acte fou concorregutíssim, consistint per a més y per la qualitat dels oradors y les idees llençades a la multitud, una patet, seriosa y raonada manifestació en prò de que's permeti la difusió de l'ensenyansa, en aquells centres docents que ab tants sacrificis venen a suprir la deficiència de les escoles oficials.

Comensà'l miting presidint el senyor Iglesias (don Emili). Prou poc després de iniciats els parlaments comparegué al local don Jaume Carner, anunciant com a orador, al qual, ab paraules elogioses, cedí la presidència al senyor Iglesias.

Nostre amic Carner seguiu una hàbitat ja per ell repetides vegades demostrada, en casos semblants, se negà a acceptar la presidència, alegant que en aquell acte ell no era més que un de tants, que venia a ajudar als escriptors als de tots. El senyor Iglesias, aleshores se negà a tornar a ocupar la presidència, volguent de totes passades cedir-la en Carner.

El senyor Pich solucionà la qüestió, aventsant-se a la tribuna y demanant al públic que ab son aplaudiment obligués a senyor Carner a ocupar la cadira presidencial. Els concorrents esclaren en una gran ovació, després de la qual el nostre amic s'assegué a la presidència.

Els oradors que foren us de la paraula foren els senyors Russell, professor de les escoles de l'Ateneu Obrer de Sant Andreu; els regidors senyors Iglesias (don E.), y Figueras; els senyors Valentí y Camp, Marv, Clauselles, el diputat provincial senyor Pich y els senyors Galí y Carner.

Tots els oradors foren aplaudits llargament per la gran gentada que omplia la sala de l'Ateneu. Especialment ho fou el senyor Carner — ab tota imparcialitat ho reconegué tothom — que feu un magnífic parlament robert de raons poroses que lògicament exigien l'atrencament de l'ordre prohibitiva que pesa sobre les escoles clausurades.

Complint un acord pres en la darrera reunió general, el C. N. R. de Gracia està organisant un important miting pera demanar que sigui aviat un fet la reobertura de les escoles clausurades durant la dictadura maquista.

Dit miting se celebrà demà al vespre, en el magnífic local del Centre, carrer de la Llibertat, 2.

Pendran part en el miting distingides personalitats.

UN ALTRE MITING

Complint un acord pres en la darrera reunió general, el C. N. R. de Gracia està organisant un important miting pera demanar que sigui aviat un fet la reobertura de les escoles clausurades durant la dictadura maquista.

Dit miting se celebrà demà al vespre, en el magnífic local del Centre, carrer de la Llibertat, 2.

Pendran part en el miting distingides personalitats.

DE L'AJUNTAMENT

Amortissació del Deute</

rebre per imposicions la quantitat de pes-
setes 78,545 i paga per reintegres d'esta-
les i per passos mensuals.
61.531 pessetes essent 98 el nombre de
imponents nous.

Societat de Geografia Comercial. — A-
questa Societat ens prega que fem públic
que ha obert oficines de Secretaria, les que
estaran obertes de deu a dotze del matí,
en el local del Foment del Treball Na-
cional.

—Calentador patentat pera bany i lava-
bo, a gran y a petita presió, únic en sa
classe, venda exclusiva concedida als se-
nyors Lacombe Germans. Passeig. Sant
Joan, 44.

Hombres y Arts

El pròxim diumenge, a la tarda, l'Or-
fè Català, baix la direcció del mestre
Miller, donarà un gran concert coral en
el Palau de la Música Catalana. Cantarà
un programa extensiu en el qual hi fi-
guren les tres obres que estrenà ab gran
èxit en el seu recent concert privat, de-
dicat als seus socis protectors.

—Malte Knapp, beguda alimentícia, an-
timivosa, higiènica i econòmica, des-
figurar en el consum diari de cada família.

Se ven a les drogueries, queviures y her-
boristeries, Degustació a 15 cèntims passa,
Cafè Brasil, Rambla del Centre.

D'Instrucció

Aquesta tarda, a les set, en la classe
de Física de la Facultat de Ciències, el
doctor Jardi hi donarà la seva primera
conferència sobre «Electricitat popular»,
desenvolupant els següents punts: «Concepte
de la corrent elèctrica. — Intensitat de
una corrent. — Ampère. — Coulomb. —
Interrupcions y commutadors.»

—Demà, a les sis de la tarda, y en la
sala doctoral, M. Langlois del Feu, hi
reunirà les seves lliçons sobre «Edu-
cació Física».

Durant el properat mes de desembre,
els nois de l'Escola Catalana «Mossèn Cin-
to» y noies que formen part del Chor In-
fantil, «Mossèn Cinto», han fet 58 im-
posicions a la Caixa Escolar de l'Escola, ab
un ingrés de pessetes 43'70.

Per la quantitat imposada ja, els hi cor-
respondrien, el darrer mes, llibres de
la Caixa de Pensiones pera la Vellesa y
Estalvis establerta pel Foment del Tre-
ball Nacional als deixebles de l'Escola.

Josep Josa, Enric Josep y Esteve Niell.
L'ingrés total verificat a la Caixa Es-
colar «Mossèn Cinto» durant l'any 1909,
fou de pessetes 531'87, les quals suma-

des ab les pessetes 310'07 ingressades an-
teriorment, fan un total de 841'94 pes-
setes imposades desde la seva fundació a
la Caixa Escolar d'Estalvis «Mossèn Cin-
to», establerta pel Consell directiu de la
Escola, ab el fi y objecte notats a l'esta-
bliment, als deixebles de l'Escola Cata-
lana «Mossèn Cinto» y noies que formen
part del Chor Infantil del mateix nom.

Del Govern civil

El governador civil dedicà'l matí d'ahir
a tornar visites de primer d'any.

Estigué a salutació al bisbe doctor La-
guardà, al gerent de la Companyia de
M. S. y A. senyor Maristany, a altres
personalitats.

Anà també a Casa la Ciutat, ont con-
versà una estona ab l'arxibisbe y més tard
conferencià ab el general Weyler.

El senyor Suárez Inclán ha rebut un
telegrama den Moret, en el qual demo-
stra la satisfacció del president del Con-
sell, per l'ordre y la tranquil·litat ab que
va realitzar la manifestació en favor dels
presos.

Pera recollir documents de la Comissaria
general de segurs, han de passar pel Ne-
goci primer del G. C. els següents So-
cietats:

«El Alivio».

«El Amparo Familiar».

«Banco Español de Seguros».

«La Protección Mutua».

«Castro Sanfeliu».

«Comptor Marítimo».

«Defensa del Pueblo Español».

«La Esperanza del Obrero».

«La Humanidad Sagrada».

«Familiar Catalana».

«La Mutua Ibérica».

«La Mutua por accidente del trabajo».

«Nuestra Señora del Buen Suceso».

«La Protección Española».

«La Paz Andalusense».

«El Previsor Martinense».

«San Leopoldo».

«San Cristóbal».

«San Juan y San Andrés».

«La Vitalicia».

«La Capital de Cataluña».

Abir a la tarda, se reuní en el despatx
del governador y baix la presidència d'a-
quest la Junta de Protecció a l'Infancia.

La Junta, reunida en un acord an-
terior, va acordar suspendre llurs serveis,
fins a tenir feta una liquidació dels seus
càrrecs que pot portar. Pera fer dita li-
quidació se nomenà una comissió composta
del senyor Sevilla y dels dos secretaris
de la Junta.

Fets diversos

Un tramvia descendent de Badalona, a

la plaça Nova, atropellà a un nen que
en grèu estat fou portat a la Casa de so-
cors.

—Al moll una màquina del tren de ma-
niobres, atropellà a Josep Montero Al-
geciras, produint una ferida per desgarr-
ament al peu. Ingressà, en estat greu, a
l'Hospital de la Santa Creu.

Revista mundial

ELS HOMES GALANTS

L'escena passa a Xicago, senyors, lo
qual vol dir que no hi hem massa forts
en que sigui veritat. Lo que sí assegurem,
rem, es que l'hem llegida, perquè aquí
no s'inventa res.

Y lo que hem llegit es lo següent:

Passava per una via d'aquella ciutat,
tant meravellósment engrandida en pocs
anys, una distingida y ben habilitada pa-
sajera. De sobte ensopaga y cau. Prop
d'ella caminava un cavaller, que sentint-
se ple de galanteria acudí pressat y so-
licit a ajudar a aixecar a la passejanta.

Que ademés de les qualitats que ja hem
enumerat, era bella.

La damisela se redressà sense l'auxili
del galant, el qual tingué la desagradable
sorpresa de veure com l'hermosa se treia
un revòlver de la butxaca y ab una calma

y una imperturbabilitat perfectament tan-
ciss li apuntava'l canó y li deia la frase
sacramental en tots els països:

—Els diners o la vida!

El galant, veritablement corprès ab un
exabrupte d'aquesta naturalesa, quedà un
xic parat. Davant de lo qual la dama
que volia col·locar, ab una política in-
lleuger del relleu, de la cartera y de
tot lo demés d'algun valor que'l cavaller
d'ha sobre.

Atesa la «da féina», la senyora, encara
ab la mansuetudine arma apuntant, digué
a l'oficiós y polític passat:

—Ara marxem cap allà—accompanyant una
direcció—y sense girarvos. De lo contrari
sou mort.

Per aquest camí se pot predir que les
nostres naves ignoraran del tot aquesta cosa
que apelem galanteria.

LA FI DEL MÓN

Hi ha un astrònom divertit que ha fet
una profecia transcendental. Ha predit que'l
món s'acabarà, justes el dia 18 de maig
d'aquest any, a les cinc de la tarda. A-
quest fet diví, ben xic desagradable pera
els mortals, serà degut a la topada de
la terra ab un cometa format per gasos
irrespirables. Es quasi segur que de la
catàstrofe se'n lliuraran els habitants de
bona part de la Barcelona vella, acostu-
mats heròicament a respirar tota mena de
gasos mal sans y deleters.

TELEGRAMMES Y TELEFONEMES

MADRID

LO QUE DIU LA PREMSA

LA "GACETA"

La «Gaceta» publica les següents dis-
posicions:

Nomenant el tribunal que ha de jutjar
les oposicions a places de professors
numerals de la secció de Ciències de
la Escola Normal de mestres, anu-
nciant el 30 de juliol de 1906 y 27 de
juliol de 1907 y el d'auxiliars de la ma-
teixa secció agregades an aquelles per
R. O. de juliol de 1907. El president del
tribunal es don Vicens Vives.

Anunciant la concessió de quatre pes-
setes de 800 pessetes ab càrrec a la fon-
dació del doctor Montañán, de la Facul-
tat de Dret de la Universitat Central.

Obres inscrites en el Registre general
de la propietat intel·lectual durant el ter-
cer trimestre de l'any prop-passat.

"ESPAÑA NUEVA."

Diu que'l senyor Moret va buscant or-
ganitzar regostis públics per al dia 23.
Demà, consell, afeix, als que desde
el mes de juliol són a la presó de Madrid
a conseqüència dels successos de l'esta-
di d'Atocha o als 330 presos que hi han
a les presons de Catalunya, de resultes
dels successos de juliol.

"EL LIBERAL."

Diu en el seu editorial que democratitzar
l'exèrcit no vol dir debilitarlo.

Enten, pel contrari, que l'exèrcit deu
esser igualment fort y poderós en una
democràcia que en una règim absolutista
y que deu formar-se sempre de totes les
energies del país y de les masses devint
esser reflexe de com pensa y sent la na-
ció.

Considera que les corrents democrà-
tiques han reconciliat l'esperit militar y el
civil.

Acaba dient que cap poble combat al
través del seu exèrcit.

"EL PAÍS."

En el seu article editorial s'ocupa de
política general y diu que'l nivell que me-
nassava l'existència del Govern s'ha es-
vat, però considera que segueix carregada
l'atmosfera fent temer que's condensin en
breu una nova tempesta ab el pretext
de qualsevol qüestió religiosa.

Prevé als liberals que li interessa des-
tallar les xarxes que li preparen els re-
accionaris.

FABRICACIÓ DE MONEDA FALSA

Guàrdix. — S'ha descobert una fàbrica
de moneda falsa.

S'hi han trobat tota classe d'utensilis
y monedes d'aquesta fabricació.

El jutjat ha empleat en les diligències
mes de vintiquatre hores.

Han declarat nombroses persones.

Totes diuen que l'única persona que pas-
sava temporades aquí era l'amó de la fin-
ca, don Emili Bertré, comte-duc de Be-
navente, marquès de Javalquinto.

S'ha dictat autè de processament con-
tra d'ell y per això se l'ha detingut.

Han declarat un germà y un cunyat
del processat.

El jutge ha ocupat cartes y documents
comprometedoros.

Se creu que hi ha complicades perso-
nes d'alta posició.

No's parla d'altra cosa.

Se nomenarà un jutge especial, que di-
cant trobes importants.

S'han trobat a mitg construir 1,500 du-
ros.

Per causes que's reserven, la comessa
duquesa de Benavente va entrar el di-
vort.

Ella es la veritable possessora dels ti-
tuls, alguns ab grandesa d'Espanya.

Ell va fer tota classe d'esforços pera
evitar el plet, oferint a la seva esposa
mitg milió de duros anyals, encara que
hi hagués separació nupcial, ella que
volia de totes passes el divorci.

A Guàrdix s'han embargat els bens y
tituls del marit, pera respondre dels gas-
tos del plet.

Durant les diligències d'aquest plet, al
procurador l'embarg d'una finca, s'ha tro-
bat la fàbrica de moneda falsa.

El senyor Méndez Alanis ha exposat
la seva creença de que no considera cul-
pable, en el descobriment fet a Guàrdix
d'una fàbrica de moneda falsa, al com-
te de Benavente.

Se funda per això, entre altres coses,
en la precaria situació que travessa aquest
duc.

Suposant senyor Méndez Alanis que deu
tractar-se d'algun equivocació.

Parlant de la presó del comte-duc de
Benavente, diu «La Mañana»:

EL SENYOR MORET

El senyor Moret, en sa entrevista ab
els periodistes, se mostrà avui un xic
enigmàtic en les seves manifestacions,
respecte a futurs aconteixements.

Ha anunciat que'l divendres firmarà'l
rei quelcom que ha de despertar en gran
manera nostra curiositat.

A l'insistir els periodistes en conèixer
una firma de tal manera anunciada, el
president, somrient, ha contestat:

—No's ho dic a vostès; sols puc ma-
nifestarvos que's tracta de gracia.

—S'hi pot parlar com a comentari —
ha dit un dels presents — un «Visca la
llibertat».

—Averiguat, averiguat; — ha repli-
cat el senyor Moret, somrient.

No ha volgut dir més sobre'l particu-
lar.

Després ens ha ensenyat uns plànols
y fotografies de cases barates, perau-
nyents a la fundació Rostchild, al carrer
de Fraga, de París, que fluctuen entre
200 y 500 francs.

Aquestes fotografies les hi ha enviat el
baró Robert Rostchild, y el senyor Mo-
ret les enviarà a l'Ajuntament de Ma-
drid pera que li serveixin d'estudi en la
seva gestió pera construir cases barates
en aquesta Cort.

També hi ha donat compte'l senyor Mo-
ret de la visita que aquest matí hi han
fet els diputats senyors Corominas, Ca-
ballé y Salvatella, aquest en representació
del senyor Valles y Ribot, pera de-
manarli que'l Govern concedís l'amnistia.

El senyor Moret els hi ha expressat l'ex-
traordinària i prou que li demanin
semblant cosa uns diputats quan estan sen-
se funcionar les Corts, que són les úniques
que poden concedirla.

—Lo més que jo puc fer — ha dit el
senyor Moret, es expressar la millor dis-
posició d'ànim per part del Govern, pera
concedir aquesta amnistia.

En lo que pot fer alguna cosa'l Go-
vern es a la concessió de indults par-
cials, però en això no pot anar tant de
pressa com desitjaria, perquè hi ha 99
causes pendents, per haver tingut d'es-
perar el sortit de jurats que han d'in-
tervenir en elles. Així, doncs, no's pot
anar depressa, sinó que cal sometre's
per tot a la tramitació que la llei exigeix.

Per últim, el senyor Moret ha acabat
l'entrevista ab l'enumeració del següent
programa:

Dia 22.—Entrada a Madrid de les tropes
de cassadors y demés anexas a la
brigada que torna de Melilla.

Dia 23.—Recepció al Palau ab motiu
del sant del rei, a la qual se tracta de
donar aquest any gran solemnitat.

Dia 24.—Honoris funèbres a San Fran-
cisco el Grande, per les víctimes de la
campanya de Melilla.

EL PENAL DE FIGUERES

Ha tornat de Figueres el director de
Presons, senyor Testor, qui ha exposat
al ministre de Gracia y Justicia les im-
pressions de la seva visita.

Sembla que en aquella penitenciaría de
Catalunya, previa la realització de obres
d'altament, hi ha tota una gran part
de la colònia penal de Ceuta, y que sub-
sisteix el projecte d'activar aquesta ma-
nifestació, a fi de que l'estiu vinent Ceuta
tingui sols les condicions de plassa mili-
tar y comercial.

EL DUC D'ORLEANS

Ha marxat cap a Sevilla y Cádiz el
duc d'Orleans.

LA QÜESTIÓ TAPERA

Els senyors Corominas y Salvatella han
celebrat una detinguda conferència ab el
ministre d'Hisenda.

Han exposat els diputats per la pro-
vincia de Girona al senyor Alvarado els
greus perjudicis que irroga a la producció
de tapera la revisió aranzelaria francesa.

perjudicis que la revisió aranzelaria fran-
cesa, que ha manifestat als senyors Co-
rominas y Salvatella que molt aviat en-
tallarà les oportunes negociacions a fi de
consequir, al menys, que l'aranzel fran-
cès pera la producció de tapera sigui es-
sent el mateix que fins ara.

Els senyors Corominas y Salvatella han
indicat al ministre d'Hisenda que la pro-
ducció de tapera podria trobar dos excel·lents
mercats a Mèxic y als Estats Units, a lo
que'l senyor Alvarado ha replicat que,
efectivament, abducs repúblics poden es-
ser grans consumidors de les nostres taps
elaborats. No crec difícil aconseguir la si-
tuació aranzelaria precisa pera això, lo ma-
teix a Mèxic que als Estats Units, y, com
per lo que toca a França, se proposa en-
tallar ràpidament les negociacions corres-
ponents.

ELS MONTEPIUS

El senyor Corominas ha recomanat al
ministre d'Hisenda que's despatxin ab

la major diligència les sol·licituds presen-
tades pels Montepius de Barcelona, pera
que se'ls eximeixi de pagar l'impost del
timbre.

DE MARINA

La Societat Constructora Naval, cas de
persistir els obrers en la seva actitud, sos-
pendrà'ls treballs de l'arsenal del Ferrol
el dimars.

El ministre de Marina, enraonant ab els
periodistes d'aquest assumpte, ha mani-
festat que segueixen les gestions pera ar-
reglar y que les darreres notícies d'allí
rebuides eren tant contradictòries que's
proposava conferenciar ab el gerent de la
esmentada Societat, senyor Fuster.

La intranquilitat dels obrers — conti-
nuà dient el ministre — obeeix a que's
valen de que la Societat no disposa de
número suficient de obrers pera enllestir
la construcció dels barcos en el plas de
set anys, com marca el contracte car a
pesar de que la Societat solida bon nom-
bre d'obers, se presenten pocs a demanar
treball.

El ministre espera poder solucionar el
conflicte.

El senyor Concas ha manifestat tam-
bé que havia sospes fins a la pròxima
setmana'l seu viatge a Cartagena, perquè
els Consells de ministres que's celebren
porten variacions de xifres que afecten
a tots els pressupostos y es necessari sa
presència.

Ademés ha dit que volia esser a Ma-
drid el dia que arriben les tropes de Me-
lilla.

FELICITACIONS

El senyor Moret ha rebut telegrames
de felicitació de diversos quefes de Go-
vern y enllestits personatges estrangers ab
motiu de les resolucions recentment adop-
tades pel Govern espanyol.

Se diu que un dels telegrames es de
l'emperador Guillem.

Els corresponals estrangers han pre-
tingut que se'ls entregués text y firma
d'aquests telegrames, però'l senyor Moret
s'ha negat a facilitarlos.

BANQUET

Al Restaurant Anglés s'ha celebrat un
banquet en honor del diputat belga mon-
sieur Fournemont.

Han pronunciat brindis de tons radi-
cals els senyors Morayta, «Demófilo», Ro-
mero de Quiñones y Ramos y l'obsequiat.

FIRMA DE JUSTICIA

El rei ha firmat els següents decrets
de Gracia y Justicia:

Nomenant president del Tribunal Su-
premo al senyor Aldecoa.

Promovent a president de sala del ma-
teix tribunal a don Alvar Landeira Ma-
rino.

Nomenant magistrats del mateix tri-
bunal a don Gonzal de Córdoba y de Ori-
ola, don Rafael Bermejo y Ceballos y don
Felix Rius y Aramburu.

Promovent a president de sala de la
Audència d'Oviedo a don Trinitat Gay.

Nomenant jutge del districte de les
Dressanes de Barcelona a don Tomás
Sancho.

Nomenant magistrat de l'Audència de
la Coruña a don Felip Alvarez Santo-
llano.

Nomenant magistrat de Les Palmes a
don Ciprià de Lara.

A FAVOR DEL SURO

Don Eusebi Corominas ha tret molt bo-
nes impressions de les gestions que realitza
a favor de l'exportació dels auros.

Tant al ministeri d'Hisenda com al de
Estat han ofert gestions de França y al-
tres països que millorin l'aranzel d'entra-
da del suro.

DETALL COMENTAT

Ha sigut molt comentat el detall de que
el dia que marxà el senyor Burell a Sa-
ragossa en representació del Govern, l'a-
companyés en Lemoix en el break d'obres
públiques que s'enganyà a l'express.

BUSCANT UN DUEL?

Avui estigué en el Congrés el comandant
de cavalleria senyor Manella, manifestant
en alta veu davant d'un grupu nombros
que buscava al senyor López Ballesteros
pera dirli que no consentiria que censu-
rés al senyor Pignatelli mentre aquest es-
tigué arrestat.

Dir això se'n anà.

Més tard arribà al Congrés el senyor
López Ballesteros a qui li contaren lo
relat.

Aquest s'ha quedat al Congrés esperant
al senyor Manella.

A la hora en que telegrafiem no ha
passat res més respecte an aquest assump-
te.

PEL SANT DEL REI

